

İKİNCİ BÖLÜM KARAR

Başvuru Numarası : 2013/6325

Karar Tarihi : 15/4/2014

Başkan : Alparslan ALTAN

Üyeler : Serdar ÖZGÜLDÜR

Celal Mümtaz AKINCI

Muammer TOPAL

M. Emin KUZ

Raportör : Bahadır YALÇINÖZ

Başvurucu : Ramazan SÖNMEZ

Vekili : Av. Özlem DEMİRBAŞ

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvurucu, emekliliğe esas ek göstergesinin emeklilik intibak derecesi olan 1. derecenin karşılığı (+3600) yerine (+3000) olarak belirlenmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle açtığı davada adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru, 12/8/2013 tarihinde Nazilli 2. Asliye Hukuk Mahkemesi vasıtasıyla yapılmıştır. İdari yönden yapılan ön incelemede belirlenen eksiklikler tamamlanmış ve başvurunun Komisyona sunulmasına engel bir durumun bulunmadığı tespit edilmiştir.

3. İkinci Bölüm İkinci Komisyonunca, 29/1/2014 tarihinde kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına, dosyanın Bölüme gönderilmesine karar verilmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

A. Olaylar

4. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle olaylar özetle şöyledir:

5. Başvurucu Denizli Çimento T.A.Ş. Genel Müdürlüğünde üretim müdürü olarak görev yapmakta iken anılan kurum 19/1/1993 tarihinde özelleştirilmiş, ancak başvurusunun Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü ile ilgisi devam ettirilmiştir.

6. Başvurucu 31/12/2005 tarihinde 1. derece 4. kademe (+3000) ek gösterge üzerinden emekliye ayrılmıştır.

7. Başvurucu tarafından emekli ek göstergesinin (+3600) olması gerektiğinden bahisle (+3000) ek gösterge üzerinde emekliye ayrılmasına ilişkin işlemin iptali ile işlem nedeniyle uğradığı parasal kayıpların tazmini istemiyle Ankara 6. İdare Mahkemesinde dava açılmıştır.

8. İdare Mahkemesi 28/12/2007 tarih ve E.2006/219, K.2007/3266 sayılı kararı ile davayı reddetmiş, başvurucu tarafından yapılan temyiz başvurusu üzerine Danıştay Onbirinci Dairesi 15/6/2010 tarih ve E.20108/12333, K.2010/5179 sayılı kararı ile Mahkeme kararının onanmasına karar vermiştir.

9. Karara karşı yapılan karar düzeltme talebi de aynı Dairenin 18/4/2013 tarih ve E.2010/9288, K.2013/3835 sayılı kararı ile reddedilmiştir.

10. Karar, başvurucu vekiline 17/6/2013 tarihinde tebliğ edilmiştir.

11. Bireysel başvuru Anayasa Mahkemesine 12/8/2013 tarihinde yapılmıştır.

B. İlgili Hukuk

12. 8/6/1979 tarih ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'nun ek 71. maddesinin birinci fıkrası şöyledir;

“Sosyal güvenlik bakımından T.C. Emekli Sandığına tabi bir görevde bulunmakta iken, özelleştirme programına alınan kuruluşların bu Kanuna göre emeklilik hakkı tanınan kadro ve pozisyonlarına atananlarla, bu kuruluşların özelleştirilmeleri sonucu sermayelerindeki kamu payı % 50'nin altına düşenler ile bunlardan anonim şirkete dönüştürülüp dönüştürülmediğine bakılmaksızın satılan veya devredilenlerde T.C. Emekli Sandığına tabi olarak çalışan personelden isteyenlerin Sandıkla ilgileri devam eder. Ancak bu kuruluşların sermayelerindeki kamu payının %50'nin altına düştüğü tarihten, anonim şirket statüsünde olmayanların satışı veya devri tarihinden sonra Sandığa tabi olarak geçen süreler için emeklilik ikramiyesi ödenmez.”

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

13. Mahkemenin 15/4/2014 tarihinde yapmış olduğu toplantıda, başvurunun 12/8/2013 tarih ve 2013/6325 numaralı başvurusu incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları

14. Başvurucu, ilk derece Mahkemesine ve Danıştay Onbirinci Dairesine emsal kararlar sunulmasına karşın davanın ve temyiz talebinin reddedilmesinin adil yargılanma hakkını ihlal ettiğini, karar düzeltme talebinin reddine ilişkin kararın davayı takip eden

avukata 17/6/2013 tarihinde tebliğ edildiğini, bu tarihten sonra 12/7/2013 tarihinde başka bir avukatı vekil tayin ettiğini, ancak bu avukatın 5/7/2013 ile 13/7/2013 tarihleri arasında yurt dışında bulunduğunu ve 17/7/2013 tarihinde rahatsızlığı nedeniyle 10 gün istirahatinin uygun olduğuna dair sağlık raporu aldığını, haklı mazeretin ortadan kalktığı tarihten itibaren 15 gün içinde bireysel başvuruyu yaptığını belirterek, başvurusunun kabul edilmesi talebinde bulunulmuştur.

B. Değerlendirme

15. 30/3/2011 tarih ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un "Bireysel başvuru usulü" kenar başlıklı 47. maddesinin (1) ve (5) numaralı fıkraları şöyledir:

"(1) Bireysel başvurular, bu Kanunda ve İçtüzükte belirtilen şartlara uygun olarak doğrudan ya da mahkemeler veya yurt dışı temsilcilikler vasıtasıyla yapılabilir. Başvurunun diğer yollarla kabulüne ilişkin usul ve esaslar İçtüzükle düzenlenir.

...

(5) Bireysel başvurunun, başvuru yollarının tüketildiği tarihten; başvuru yolu öngörülmemişse ihlalin öğrenildiği tarihten itibaren otuz gün içinde yapılması gerekir. Haklı bir mazereti nedeniyle süresi içinde başvuramayanlar, mazeretin kalktığı tarihten itibaren onbeş gün içinde ve mazeretlerini belgeleyen delillerle birlikte başvurabilirler. Mahkeme, öncelikle başvurusunun mazeretinin geçerli görülüp görülmediğini inceleyerek talebi kabul veya reddeder."

16. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün "Başvurunun yapılabileceği yerler" başlıklı 63. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"Bireysel başvurular, Kanunda ve İçtüzükte belirtilen şartlara uygun biçimde İçtüzük ekindeki ve Mahkemenin internet sitesinde yayımlanan başvuru formuna uygun olarak Mahkemeye şahsen yapılabileceği gibi diğer mahkemeler ya da yurt dışı temsilcilikler vasıtasıyla da yapılabilir."

17. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün "Başvuru süresi ve mazeret" başlıklı 64. maddesi şöyledir:

"(1) Bireysel başvurunun, başvuru yollarının tüketildiği tarihten, başvuru yolu öngörülmemişse ihlalin öğrenildiği tarihten itibaren otuz gün içinde yapılması gerekir.

(2) Başvurucu mücbir sebep veya ağır hastalık gibi haklı bir mazereti nedeniyle süresi içinde başvurusunu yapmadığı takdirde, mazeretinin kalktığı tarihten itibaren onbeş gün içinde ve mazeretini belgeleyen delillerle birlikte başvurabilir. Komisyonlar raportörlüğüne mazeretin kabulünün gerekip gerekmediği yönünde karar taslağı hazırlanır. Komisyon, öncelikle başvurusunun

mazeretinin geçerli görülüp görülmediğini inceleyerek mazereti kabul veya reddeder.

(3) Başvurunun niteliğine uygun düştüğü takdirde mazeret ve kabul edilebilirliğe ilişkin tek bir taslak hazırlanıp bu iki husus birlikte karara bağlanabilir.”

18. Bireysel başvurunun ön şartlarından birisi de başvuru süresidir. Süre, başvurunun her aşamasında dikkate alınması gereken bir usul hükmüdür (B. No: 2012/1075, 12/2/2013, § 18).

19. Bireysel başvuruların, 6216 sayılı Kanun'un 47. maddesinin (1) ve (5) numaralı fıkraları ile İchtüzük'ün 64. maddesinin (1) numaralı fıkrası uyarınca, başvuru yollarının tüketildiği tarihten, başvuru yolu öngörülmemiş ise ihlalin öğrenildiği tarihten itibaren otuz gün içinde Anayasa Mahkemesine doğrudan veya diğer mahkemeler yahut yurt dışı temsilcilikler vasıtasıyla yapılması gerekmektedir.

20. Bununla beraber 6216 sayılı Kanun'un 47. maddesinin (5) numaralı fıkrası ile İchtüzük'ün 64. maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca, mücbir sebep veya ağır hastalık gibi “haklı mazeret” nedeniyle otuz gün içinde başvuru yapılamadığı takdirde, bu durumu delillendiren belgeler ile birlikte mazeretin kalktığı tarihten itibaren onbeş gün içinde de bireysel başvuru yapma imkânı bulunmaktadır.

21. 6216 sayılı Kanun ve İchtüzük'te, haklı mazerete muhatap olan kişinin başvuru olduğu ifade edilmekte ise de, temsil veya vekâlet yoluyla yapılan başvurularda temsilci veya avukatın da haklı mazeretlerinin dikkate alınması gerekmektedir. Temsilci veya avukatın haklı mazeretinin dikkate alınmaması, başvuru süresinin kaçırılmasında hiçbir kusuru bulunmayan ve bu kişiler aracılığıyla bireysel başvuru yapan başvuru sahipleri açısından mahkemeye erişimi daha baştan engelleyebileceğinden, hakkın, telafisi imkânsız biçimde kaybına neden olabilir.

22. Bu durumda, temsilci veya avukat aracılığıyla yapılan bireysel başvurularda, bu kişilerin haklı mazeretlerinin bulunması halinde mazeretin kalktığı tarihten itibaren onbeş gün içinde yapılan başvuruların süresinde yapılmış olduğunun 6216 sayılı Kanun'un 47. maddesinin (5) numaralı fıkrası ile İchtüzük'ün 64. maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca kabul edilmesi gerekir.

23. Somut olayda, nihai karar başvuru sahibinin önceki avukatına 17/6/2013 tarihinde tebliğ edilmiş olup, 17/7/2013 tarihi bireysel başvuru yapabilmek için son tarihtir. Başvuru, 5/7/2013 ile 13/7/2013 tarihleri arasında yurt dışında bulunan Av. Özlem Demirbaş'ı bireysel başvuru için tanıyan 30 günlük süre içinde 12/7/2013 tarihinde vekil tayin etmiş, 17/7/2013 tarihinde akut bronşit rahatsızlığı nedeniyle avukata 10 günlük istirahat raporu verilmiş ve avukat 12/8/2013 tarihinde de bireysel başvuru formunu Nazilli 2. Asliye Ceza Mahkemesine sunmuştur.

24. Başvuru sahibinin avukatı, 17/7/2013 tarihinde akut bronşit hastalığı nedeniyle 10 günlük istirahatinin uygun olduğuna dair sağlık raporu aldığını ve bu durumun haklı mazeret kapsamında değerlendirilerek başvurunun süresinde yapıldığının kabulü gerektiğini ileri sürmektedir.

25. İçtüzük'te, mücbir sebep veya ağır hastalık gibi haklı bir mazeretin başvuru süresini uzatacağı kurala bağlanmış olup, bu hususlara ilişkin bir belirleme veya tanımlama yapılmamıştır.

26. Hangi hâllerin haklı mazeret olduğunun önceden belirlenmesi mümkün olmadığından Anayasa Mahkemesi, ileri sürülen mazeretin haklı olup olmadığını her başvuruda, olayın özelliklerini dikkate alarak değerlendirmektedir (B. No: 2012/1075, 12/2/2013, § 21).

27. Başvuru konusu olayda, avukat hakkında düzenlenen sağlık raporunda akut bronşit hastalığı tanısı konulduğu ve 10 günlük istirahatın uygun görüldüğü, hastalığının ağır olup olmadığı hususunda bir tespit yapılmamakla birlikte hastalığın hastane veya sağlık kuruluşunda yatarak tedavisinin yapılmasını gerektirmemesi nedeniyle yatış işlemlerinin uygulanmadığı anlaşılmıştır.

28. Başvurucunun avukatı tarafından mazeret olarak ileri sürülen hastalığına ilişkin sağlık kurulu raporunda, hastalığın ağır hastalık olduğuna dair bir tespite yer verilmediği gibi hastane veya sağlık kuruluşlarında yatarak tedavisinin yapılması yönünde bir tanının da konulmadığı görülmekle, avukat tarafından mazeret olarak ileri sürülen hastalığın haklı mazeret olarak değerlendirilmesi mümkün değildir.

29. Bu durumda, nihai karar başvurusunun önceki avukatına 17/6/2013 tarihinde tebliğ edilmiş olup, bu tarihten itibaren en son 17/7/2013 tarihine kadar başvuru yapılması gerekirken, haklı mazeret olarak değerlendirilmeyen hastalığa ilişkin istirahat raporu süresinin bittiği tarihten itibaren 15. günün sonunda yapılan başvuruda süre aşımı bulunduğu sonucuna varılmaktadır.

30. Açıklanan nedenlerle, başvuru yollarının tüketildiği tarihten itibaren otuz gün içinde yapılmayan bireysel başvurunun diğer kabul edilebilirlik şartları yönünden incelenmeksizin "süre aşımı" nedeniyle kabul edilemez olduğu karar verilmesi gerekir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

Başvurunun, "süre aşımı" nedeniyle **KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA**, yargılama giderlerinin başvuru üzerinde bırakılmasına, 15/4/2014 tarihinde **OY BİRLİĞİYLE** karar verildi.

Başkan
Alparslan ALTAN

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ